

Gunoaște în loc de școală

Pentru frații Antoci școala a devenit un loc străin, în care ei nu-și mai pot găsi, dar nici nu încearcă să-și caute loc. Natalia, Ion și Alexandru, deși sunt încă de vîrstă școlară, nu au pășit pragul școlii de ani de zile. Sărăcia în care încearcă să supraviețuiască i-a înstrăinat de ceea ce numim noi educație primară.

Natalia este sora cea mai mare. Are 16 ani și de cinci ani nu mai frecventează școala. A fost exclusă din clasă din cauza absențelor nemotivate. Fata era nevoită să renunțe la ore, pentru a o ajuta pe maică-sa la munca din cîmp. Tatăl lor i-a părăsit încă pe cînd erau mici și toată grija gospodăriei a rămas pe umerii mamei, care este șomeră de mai mulți ani. "În unele ierni nu aveam haine și încălțăminte călduroase. Din această cauză răceam foarte des și nu puteam pleca la școală", spune Natalia. În acest an, foștii ei colegi au absolvit clasele gimnaziale și au susținut admiterea în multe colegii. Natalia, însă, a rămas pe drumuri. Fata nu poate urma o școală de meserii, nu poate fi angajată nici măcar în calitate de dereticătoare, pentru că nu are studii medii generale. Acum, ea nu mai poate recupera cei cinci ani pierduți de la școală.

Ion are 12 ani și de trei ani nu a pășit pragul școlii. Băiatul a reușit să învețe doar patru clase, după care mama l-a transferat la școala-internat din aceeași localitate. Ion a studiat o singură lună și a fost eliminat din internat, pe motiv că tot acolo studia și fratele său mai mic, iar legislația în vigoare permite unui singur copil din familie să frecventeze asemenea instituție. "Vreau foarte mult să mă duc la școală, dar mama zice că nu are bani pentru manuale și caiete. În clasă eram cel mai sărac elev. De multe ori colegii rîdeau de mine ba că am încălțăminte prea mare, ba că pantalonii sunt prea scurți", ne povestește Ion. Tînărul spune că și învățătoarea îl neglija, în ultimele luni de studii nu îl întreba nimic, iar, uneori, îl numea prost de față cu toți colegii. "Se apropia de mine și mă amenința cu arătătorul, iar eu de frică mă ascundeam sub bancă. E adevărat că nu întotdeauna îmi făceam temele pentru acasă, dar nu aveam timp pentru așa ceva. Pe mulți băieți de la mine din clasă îi așteptau acasă părinții cu masa plină de bucate și îi lăseau în voie să învețe. Mămica, însă, uneori nu avea nici pîine. De aceea, eu veneam acasă, lăsam geanta și colindam străzile în lung și-n lat în speranța să găsesc ceva de îmbucat pentru mine și familie", mărturisește Ion.

Alexandru, mezinul, are nouă ani și este elev la școala-internat din localitate. Colegii lui de clasă sunt copii orfani, fără un părinte și din familii sărace. Sandu zice că se simte bine acolo și se împacă de minune cu băieții din clasa lui. Tot el susține că profesorii sunt buni și nu le dau multe teme pentru acasă. De asemenea, nu trebuie să se îmbrace în haine scumpe, pentru că toți colegii lui poartă haine ieftine. Nu-și vede mama și frații întreaga săptămână. Uneori, vine acasă doar sîmbăta sau duminica. Acum, este în vacanță și stă acasă cu frații și maică-sa. "Chiar dacă nu este o școală obișnuită, mă simt bine la internat. Păcat că frații mei nu pot pleca și ei la internat. Cred că le-ar fi plăcut și lor", consideră Alexandru.

În ziua în care am plecat la familia Antoci, din satul Zagarancea, raionul Ungheni, tustrei frați, împreună cu bunica erau plecați de acasă. Copiii erau la

Ungheni... după mîncare. Ei, zi de zi, fac pe jos aproape zece kilometri pentru a ajunge la Ungheni, unde răscolesc gunoiștile în speranța să găsească mîncare bună și pentru ei, nu doar pentru animale. "Nu am cu ce să-i hrănesc și aceasta este singura cale de a ne asigura pe noi și pe vietățile din ogradă cu mîncare. Mi-e milă de ei. Merg atîta drum pe jos și se roiesc în murdăria de la gunoiști, dar ce să faci? Chiar și atunci cînd mergeau la școală, nu mă întrebau de caiete sau pixuri, ci de mîncare. Asta e mai important pentru fiecare", susține doamna Antoci. Acum, singura ei sursă de venit este munca în cîmpul sătenilor. Pentru fiecare zi de prășit, de săpat sau de cules roada, femeia este răsplătită cu 25 de lei (echivalentul a mai puțin de doi dolari).

"Atunci cînd am fost anunțată că Natalia a fost alungată din școală, nu am insistat să o primească înapoi. Aveam senzația că toți profesorii de acolo au ură pe mine, pentru că niciodată nu aveam bani să dau pentru reparația școlii, de Ziua pedagogului sau cu alte ocazii. În cazul lui Ion, însă, eu singură am depus cerere să fie eliberat din școală. Vroiam să-l dau la internat, împreună cu Sandu. Acolo îi hrănesc, îi învață pe gratis. Le oferă acoperiș deasupra capului. A stat băiatul doar o lună, după care mi s-a spus că trebuie să rămîină doar un fecior și l-am lăsat pe cel mai mic", povestește mama copiilor. Întrebată ce vor face primii ei doi copii, femeia a răspuns următoarele: "Natalia poate își va găsi un soț bun și gospodar, iar Ion mi-a spus deja că așteaptă să primească pașaport și va pleca la muncă în Rusia".

Familia Antoci nu este singura familie în care copiii nu pleacă la școală, pentru că părinții lor nu au bani de rechizite școlare. Potrivit datelor Ministerului Educației, anul acesta nu au frecventat școala peste două mii de elevi. Liderul Sindicatului angajaților din învățămînt, Dumitru Ivanov, a contestat, însă, această cifră, susținînd că cel puțin 20 de mii de copii de vîrstă școlară nu vin la ore. 80 la sută dintre copiii care abandonează școlile sunt din clasele gimnaziale, iar celelalte 20 la sută - din clasele primare. Angajații Ministerului Educației susțin că de cele mai multe ori copiii abandonează școala din cauza nereușitei sau a sărăciei. Unii copii din numărul celor care renunță la ore pleacă la munci în străinătate sau cerșesc. Alții, însă, riscă să se expună crimei, abuzului de alcool și utilizării de droguri. Giovanna Barberis, reprezentantul UNICEF în Republica Moldova, consideră ca criza social-economică cu care se confruntă Moldova de ani de zile a și cauzat declinul din învățămînt, care a afectat, în primul rînd, familiile sărace. "Din păcate, în multe astfel de familii copiii rămîn în afara școlii sau sunt plasați în școli-internat, calitatea serviciilor cărora lasă foarte mult de dorit", susține Giovanna Barberis.

Rezultatele studiilor făcute de experți internaționali au arătat că în Republica Moldova, în perioada anilor 1996-2000, a avut loc o reducere drastică a investițiilor în sectorul educațional, bugetul pentru învățămînt constituind doar 40 la sută din necesitățile reale. Pentru a revigora sistemul educațional, Guvernul de la Chișinău a aprobat, la 13 martie curent, Strategia națională "Educație pentru toți", elaborată de ONU, în cooperare cu UNICEF, UNESCO și PNUD. Strategia, care este încă în fază de implementare, are drept obiectiv asigurarea accesului tuturor copiilor, în special al celor defavorizați, la educația primară. Acest program reprezintă o etapă de realizare a Obiectivelor Milenare ale Dezvoltării. Potrivit angajamentelor asumate de autoritățile de la Chișinău, pînă în anul 2015, orice copil din Republica Moldova, indiferent de bunăstarea familiei sale, va putea frecventa școala primară.

Ina Prisăcaru, ziarul TIMPUL